

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy 127.000 (százhuszonhétezer) forint, a II. rendű felperest pedig, hogy 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget 15 napon belül fizessen meg az alperesnek.

Kötelezi az alperest, hogy a le nem rótt 660.600 (hatszázhatvanezer-hatszáz) forint fellebbezési illetékből fizessen meg az államnak külön felhívásra 144.300 (száznegyvennégyezer-háromszáz) forintot, míg a fennmaradó 516.300 (ötszáztizenhatezer-háromszáz) forintot az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az I. rendű felperes 2005. március 29-én motorkerékpár vezetőjeként közlekedési balesetet szenvedett. A baleset úgy következett be, hogy amikor az I. rendű felperes egy előtte haladó gépjármű előzésébe kezdett, a motorkerékpár hátsó kereke elakadt egy kátyúban. Ennek következtében a motorkerékpár először a megelőzni kívánt jármű oldalának ütközött, jobbra kitérve felborult, majd nekicsapódott egy oszlopnak és egy fának. Az I. rendű felperes a balesetben az V. és VI. háti csigolyák félficamával járó törését, az V-VII. háti csigolyák jobb oldali oldalnyúlványának törését, a háti V. csigolya magasságában komplett gerincvelő léziót, a mellkas összenyomódását, a jobb oldali II-III. és a bal oldali III-V. borda törését és a hasfal hámphorzsolását szenvedte el. A sérülések szövődményeként az I. rendű felperesnél légzési elégtelenség, akut tüdőlézió, másodlagos vérszegénység, húgyúti fertőzés, tüdőgyulladás, gangrénás epehólyag gyulladás, hashártyagyulladás, szepszis, a mellkasban mindkét oldalán mellkasfal folyadékgyülem, mindkét oldali tüdőelégtelenség és nátrium veszteség alakult ki. Az I. rendű felperes a gerincsérülés következtében IV. háti csigolyától lefelé lebénult, helyváltoztatásra és közlekedésre csak kerekesszéssel képes, a mindennapi életvitel szokásos tevékenységeinek ellátásában és a közlekedésben segítségre, gondozásra szorul. A balesetben elszenvedett sérülések miatt az I. rendű felperes teljes mértékben elveszítette a munkaképességét. Az I. rendű felperes gondozását édesanyja, a II. rendű felperes látja el. Annak a közútnak, amelyen a baleset történt az alperes a kezelője. Az alperes megfizetett az I. rendű felperesnek 5.000.000 forint jogcím nélküli kártérítés előleget, az elsőfokú bíróság ideiglenes intézkedést elrendelő végzése folytán pedig 2006. augusztus 1-jétől havonta 80.000 forint járadékot folyósít.

A felperesek a balesettel okozati összefüggésben keletkezett káraik megtérítése iránt terjesztettek elő keresetet. Az I. rendű felperes a közbenső ítéletre figyelemmel leszállított és módosított keresetében nem vagyoni kártérítés címén 10.000.000 forint, motorkerékpárban és motoros ruházatban keletkezett kár címén 675.000 forint, a baleset során elvesztett okmányok költsége címén 26.500 forint, a kórházba vásárolt ingóságok költsége címén 12.000 forint, a kórházi látogatásokkal felmerült utazási költség címén 278.250 forint, a ...-ban végzett rehabilitáció kezeléssel felmerült költség címén 329.500 forint, a **külföldön** végzett összejt terápiával felmerült költségek címén 3.870.475 forint, ápolási-gondozási költség címén 5.500.000 forint lejárt és havonta 125.000 forint jövőben esedékessé váló járadék, közlekedési többletköltség címén 1.620.000 forint lejárt és havonta 15.000 forint jövőben esedékessé váló járadék, háztartási kisegítő költség címén 1.620.000 forint lejárt és havonta 15.000 forint jövőben esedékessé váló járadék, ház körüli és kerti munkák többletköltségeként 1.620.000 forint lejárt és havonta 15.000 forint jövőben esedékessé váló járadék, gyógyszerköltség címén 3.033.180 forint lejárt és havonta 28.085 forint jövőben esedékessé váló járadék, rehabilitációs költség címén 1.620.000 forint lejárt és havonta 15.000 forint jövőben

esedékessé váló járadék, étrend kiegészítésének költsége címén 1.620.000 forint lejárt és havonta 15.000 forint jövőben esedékessé váló járadék, művelődési többletköltség címén 1.080.000 forint lejárt és havonta 10.000 forint jövőben esedékessé váló járadék, gépkocsi vételára címén 3.000.000 forint, gépkocsi átalakításának költsége címén 150.000 forint lejárt és havonta 1.250 forint jövőben esedékessé váló járadék, gyógytorna költsége címén 3.240.000 forint lejárt és havonta 30.000 forint jövőben esedékessé váló járadék, gyógyászati segédeszközök költsége címén 298.878 forint, matrac költsége címén 225.000 forint lejárt és havonta 2.083 forint jövőben esedékessé váló járadék, kerekesszék költsége címén 407.528 forint lejárt és havonta 2.548 forint jövőben esedékessé váló járadék, háztartási többletköltség címén 1.080.000 forint lejárt és havonta 10.000 forint jövőben esedékessé váló járadék, mosás többletköltsége címén 540.000 forint lejárt és havonta 5.000 forint jövőben esedékessé váló járadék, általános kártérítés címén 1.080.000 forint és havonta 10.000 forint jövőben esedékessé váló járadék, lakóház akadálymentesítésének költsége címén 2.346.875 forint, keresetveszteség címén 3.569.641 forint lejárt és havonta 39.530 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A másodrendű felperes követelése 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítésre, valamint 2.357.903 forint lejárt és havonta 42.225 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére terjedt ki. A felperesek igényt tartottak a kártérítés után a keresetlevelükben megjelölt időpontoktól a kifizetés napjáig járó, a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamatnak és a perrel felmerült költségeiknek a megfizetésére is.

Az alperes az ellenkérelmében a felperesek keresetét 675.000 forint dologi kár, 12.000 forint kórházi ingóságok vásárlásával felmerült költség, 32.500 forint utazási költség, 29.190 forint gyógyászati segédeszközök beszerzésére fordított költség, 375.000 forint akadálymentesítéssel felmerült költség és 55.000 forint gépkocsi átalakításával felmerült költség erejéig elismerte. Ezt meghaladóan a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben marasztalását kérte. Hivatkozott arra, hogy az I. rendű felperes felróható magatartásával maga is közrehatott a baleset bekövetkezésében. Emiatt kármegosztás alkalmazását indítványozta. Tétélesen vitatta a felperesek egyes kárainak bekövetkezését, összegét, illetve a bekövetkezett károk és a baleset közötti okozati összefüggés fennállását.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett 5.P.21.649/2007/10. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy a felperes 2005. március 29. napján bekövetkezett közúti balesetével kapcsolatban felmerült károk vonatkozásában az alperest 50%-os kártérítési felelősség terheli.

Az elsőfokú bíróság az 5.P.21.649/2007/48. számú, szintén első fokon jogerőre emelkedett részítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 10.000.000, a II. rendű felperesnek 1.500.000 forint nem vagyoni kártérítést, ezen összegek után 2005. március 29-től számított törvényes kamatokat, valamint 550.000 forint + áfa perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet a nem vagyoni kár körében elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 690.000 forint kereseti illetéket, és kimondta, hogy 30.000 forint kereseti illeték az állam terhén marad.

Az elsőfokú bíróság 62. sorszámon újabb részítéletet hozott, amellyel kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 701.500 forintot és ennek 2005. március 29-től számított késedelmi kamatait, 329.500 forintot és ennek 2006. július 1-jétől számított késedelmi kamatait, 298.978 forintot és ennek 2007. július 1-jétől számított késedelmi kamatait, 1.714.500 forint + áfa összeget és ennek 2008. január 1-jétől számított késedelmi kamatait, valamint 155.000 forint + áfa perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet az érvényesített kártételek vonatkozásában elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 186.000 forint

kereseti illetéket. A Fővárosi Ítéltábla a 6.Pf.21.389/2015/3. számú részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és az alperes marasztalását 298.878 forint és ezen összeg után 2007. július 1-jétől számított késedelmi kamat vonatkozásában mellőzte. Az alperes által fizetendő tőke összegét 2.649.023 forintban állapította meg, amelyből 675.000 forint után 2005. március 29. napjától, 112.148 forint után 2006. július 1. napjától, 1.861.875 forint után 2008. május 20. napjától a kifizetés napjáig kötelezte az alperest a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamat megfizetésére. Az alperes perköltség és illeték megfizetésére kötelezését mellőzte, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 88.500 forint másodfokú perköltséget.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 15.380.119 forint vagyoni kártérítést, ennek 2010. március 1-jétől a kifizetésig terjedő időre számított kamatait, 3.727.762 forint jövedelemvesztéséget, ennek 2010. március 1-jétől számított kamatait, 2015. április 1-jétől havonta 171.000 forint járadékot és 45.845 forint keresetvesztéséget, a II. rendű felperesnek 2.379.015 forint keresetvesztéséget, ennek 2010. március 1-jétől számított kamatait, 2015. április 1-jétől 2016. április 29-ig bezárólag havonta 24.491 forint keresetvesztéséget, továbbá az I. és a II. rendű felperesnek egyetemlegesen 850.000 forint + áfa perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 1.260.000 forint kereseti illetéket és 297.386 forint állam által előlegezett szakértői költséget. Az ítéletet a járadékok tekintetében előzetesen végrehajthatónak nyilvánította. Ítéletének indokolása szerint 12.000 forint kórházi ingóságok beszerzésével felmerült költséget az alperes elismerése alapján ítélte meg az I. rendű felperesnek. Elfogadta a felperesek útiköltség számítását, és ennek alapján 250.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest. A **külföldön** végzett összejt kezeléseket azért találta indokoltnak, mert az I. rendű felperes az előadása szerint tapasztalta magán a kezelések eredményességét. A kezelések költségeiből az alperest terhelő összeget 1.935.237 forintban határozta meg. A perben beszerzett orvos szakértői véleményből azt a következtetést vonta le, hogy az I. felperes ápolásra nem szorul, gondozásra azonban igen, naponta 6-8 óra időtartamban. A gondozás költségét a ... Bt. árajánlata alapul vételével havonta 180.000 forintban, az alperest terhelő összeget havonta 90.000 forintban állapította meg. A gondozás költségében számolta el az alperes által az ideiglenes intézkedés folytán teljesített összegeket. Ennek alapján a 2005. december 1-jétől 2006. július 31-ig terjedő időre 720.000 forint, a 2006. augusztus 1-jétől 2015. március 31-ig terjedő időre 1.030.000 forint lejárt, 2015. április 1-jétől pedig havonta 90.000 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kötelezte az alperest. Az orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy az I. rendű felperes alkalmatlan a tömegközlekedés igénybevételére. Emiatt megalapozottnak ítélte az I. rendű felperes közlekedési többletköltség és kísérő költsége megfizetése iránti követelését. E költségek együttes összegét havonta 20.000 forintban határozta meg, és 1.110.000 forint lejárt, valamint 2015. április 1-jétől havonta 10.000 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kötelezte az alperest. Rámutatott, hogy az I. rendű felperes minden háztartási és ház körüli munkát el tudott látni a baleset előtt, a baleset óta a közepesen nehéz és a nehéz háztartási, valamint a ház körüli munkákat nem tudja elvégezni. Erre figyelemmel háztartási kisegítő költsége címén 1.665.000 forint lejárt és havonta 15.000 forint jövőben esedékessé váló járadékot, ház körüli munkák többletköltsége címén 555.000 forint lejárt és havonta 5.000 forint jövőben esedékessé váló járadékot ítélte meg az I. rendű felperes javára. A beszerzett OEP lista és az orvosi szakvélemény alapján megalapozottnak találta az I. rendű felperes gyógyszerköltség megtérítése iránti igényét. A költség összegét mérlegeléssel havonta 20.000 forintban állapította meg, és az alperest 2.220.000 forint lejárt járadék megfizetésére kötelezte. A gyógyszerköltséget pótló jövőben esedékessé váló járadék megfizetése iránti keresetet azért találta alaptalannak, mert a költség pontos összege előre nem meghatározható. Az orvosi szakvélemény alapján megalapozottnak ítélte a rehabilitációs és az élelemfeljavítási költség

megfizetése iránti kereseti kérelmet, és mindkét jogcímen 1.110.000 forint lejárt, valamint havonta 10.000 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kötelezte az alperest. A lejárt művelődési többletköltség összegét 555.000 forintban, a jövőben esedékessé váló járadék összegét havonta 5.000 forintban állapította meg. Rámutatott, hogy az I. rendű felperes a balesettől függetlenül is rendelkezett személygépkocsival. Álláspontja szerint az autóvásárlás költsége önmagában nem függ össze a balesettel. Emiatt az újabb gépjármű megvásárlásával felmerült költség megtérítése iránti keresetet alaptalannak ítélte. Az I. rendű felperes gépjármű átalakításával felmerült költség megtérítése iránti követelését 120.000 forint erejéig találta alaposnak. Kifejtette, hogy a jövőbeli átalakítások költségét az I. rendű felperes azok felmerülése után követelheti, nem tarthat azonban igényt e költségek járadékszerű megtérítésére. A gyógytorna indokoltságát az orvosszakértői vélemény alapján elfogadta, összegét havonta 40.000 forintban találta indokoltnak, ezért a kármegosztásra figyelemmel a járadék összeget havi 20.000 forintban állapította meg. Ezen a címen az alperest 2.220.000 forint lejárt és havonta 20.000 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kötelezte. A matrac beszerzésével felmerült költség megtérítése iránti keresetet a költség felmerülésének bizonyíthatatlansága miatt utasította el. A kerekesszék költségének megtérítése iránti követelést a számlával igazolt 101.882 forint erejéig ítélte alaposnak. A költség járadékszerű megítélésére nem látott lehetőséget. Tényként fogadta el az I. rendű felperes háztartási költségeinek a balesetre visszavezethető megnövekedését. A háztartási többletköltség összegét mérlegeléssel havonta 10.000 forintban állapította meg, és az alperest 555.000 forint lejárt, valamint havonta 5.000 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kötelezte. Ágynemű kopás és mosási többletköltség címén szintén mérlegeléssel megállapított havonként 1.000 forint alapulvételével 111.000 forint lejárt és havonta 1.000 forint jövőben esedékessé váló járadékot ítelt meg az I. rendű felperesnek. Az általános kártérítés megfizetése iránti kereset elutasítását azzal indokolta, hogy az annak alapjául felhozott tevékenységek a háztartási és a ház körüli munkák közé tartoznak, ezek ellenértékét pedig korábban megítélte. A jövőben bizonyosan bekövetkező változásként értékelte, hogy az I. rendű felperes felhagyott volna a baleset előtt folytatott vállalkozói tevékenységével, és szakképesítésének megfelelő munkakörben munkaviszonyt létesített volna. Tényként fogadta el, hogy az I. rendű felperes a baleset elmaradása esetén az azonos munkakörben foglalkoztatott munkavállalókkal egyező munkabért ért volna el. A perben beszerzett könyvszakértői vélemény alapján az I. rendű felperes keresetvesztését 7.455.524 forintban, az I. rendű felperes megalapozott igényét a lejárt járadék tekintetében 3.727.762 forintban, a jövőben esedékessé váló járadék tekintetében havonta 39.530 forintban határozta meg. Tényként állapította meg, hogy a II. rendű felperes a minimálbérnek megfelelő összegű keresetet ért el a baleset előtt, és erre a baleset elmaradása esetén is szert tett volna. Az így elérhető jövedelmet csökkentette a II. rendű felperes részére folyósított ápolási díjjal. Ennek alapján 2.379.015 forint keresetvesztés és havonta 21.112 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kötelezte az alperest. A lejárt járadékok után a középátlagos időponttól állapította meg a kamatfizetési kötelezettség kezdőnapját.

Az ítélet ellen a felperesek és az alperes is fellebbezést terjesztettek elő.

A felperesek a fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatásával az összejt kezelés költségét 3.870.475 forintra, az ápolás-gondozás költsége címén megítélt lejárt járadékot 4.605.000 forintra, a jövőben esedékessé váló járadékot havonta 125.000 forintra, a gyógyszerköltség címén megítélt lejárt járadékot 3.117.435 forintra kérték felemelni. Kérték továbbá, hogy a másodfokú bíróság teljesítse a gyógyszerek vásárlásával, a gépjármű átalakításával és a kerekesszék beszerzésével felmerülő költségeket pótló jövőben esedékessé váló járadék megfizetése iránti kereseti kérelmeket is. Álláspontjuk szerint az I. rendű felperes a kárenyhítési kötelezettsége körében indokoltan vette igénybe az összejt kezeléseket. Kifejtették, hogy a kárenyhítés körében felmerült indokolt költségek megtérítése szempontjából közömbös, hogy a

beavatkozás eredményes volt-e. Hangsúlyozták, hogy a kezelések költségének felmerülését és összegét okiratokkal bizonyították. Kiemelték, hogy az orvosi szakvélemény szerint az I. rendű felperes állandó segítségre szorul. Érvelésük szerint az ápolási-gondozási díjként a ... Bt. által alkalmazott díj, 765.000 forint 75%-a érvényesíthető, ehhez képest a követelt havi 125.000 forint a kármegosztás alkalmazása mellett sem eltűzött. Előadták, hogy a gyógyszerköltség megtérítése iránti igényüket részletesen kimunkálták és okiratokkal támasztották alá, ezért a költség összege megállapítható volt. Okfejtésük szerint a gyógyszerköltség, a gépjármű átalakítási költség és a kerekesszék beszerzésére fordított költség felmerülésével a jövőben is számolni kell, ezért indokolt a jövőben esedékessé váló költségpótló járadék megállapítása. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróságnak az a rendelkezése, hogy az alperes csak a felmerülésük után köteles megtéríteni a költségeket, nem végrehajtható.

Az alperes fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatására irányult. Fellebbezésében azt kérte, hogy a másodfokú bíróság a kórházi látogatással felmerült költség összegét 65.000 forintra, a háztartási kisegítői költség, a gyógyszerköltség és az étrend kiegészítési költség összegét havonta 5.000 forint lejárt és jövőben esedékessé váló járadékra szállítsa le, az összejtkezeléssel felmerült költség, a közlekedési többletköltség és a gyógytorna költség megtérítése iránti kereseti kérelmeket teljesen utasítsa el, az alperest ápolás-gondozás költsége és keresetvesztés megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezéseket pedig elsődlegesen helyezze hatályon kívül, másodlagosan az ápolás-gondozás költségét havi 15.000 forintra, a keresetpótló járadék összegét havi 6.250 forintra szállítsa le. Igényt tartott a másodfokú eljárásban felmerült költségei megfizetésére is. Hivatkozott arra, hogy a felperesek nem bizonyították a kórházi látogatás költségének felmerülését és összegét. Kifejtette, hogy az összejt kezelés az 1997. évi CLIV. törvény értelmében nem minősül megfelelő minőségű egészségügyi szolgáltatásnak, nem tudományosan elfogadott módszer, ezért nem alkalmazható eljárás. A perben kihallgatott Cs. S. és B. T. tanúk vallomása alapján vitatta a kezelések eredményességét. Hangsúlyozta, hogy a perben beszerzett orvosi szakvélemény sem támasztotta alá az összejt kezelések szükségességét. Vitássá tette a kezelések költségének összegét is. Álláspontja szerint szakkérdés, hogy az I. rendű felperes gondozása naponta mennyi időt igényel, ezért ebben a kérdésben a bíróság nem alkalmazhat mérlegelést szakvélemény beszerzése helyett. Előadta, hogy az I. rendű felperes részben képes önmaga ellátására és munkavégzésre, ezért gondozása nem igényel naponta 6-8 órát. Emiatt indokolt az elsőfokú bíróság által megállapított ápolási-gondozási díj leszállítása. Okfejtése szerint az I. rendű felperes nincs teljesen elzárva a tömegközlekedési eszközök igénybevételétől. Hivatkozott arra, hogy a közlekedési többletköltség és a gépkocsi átalakításával járó költség egyidejű megítélése a kettős értékelés tilalmába ütközik, a gondozási díj, a háztartási kisegítő, valamint a ház körüli kisegítő költsége magába foglalja a közlekedési többletköltséget is. Kifejtette, hogy az I. rendű felperes egyes háztartási munkákat el tud végezni, kieső munkájának ellentételezésére pedig havonta 5.000 forint alkalmas. Érvelése szerint a ház körüli kisegítő költségének megítélése ugyanannak a kárnak a kétszeres értékelését jelenti. Rámutatott, hogy az I. rendű felperes a perben nem tudta bizonyítani havonta 5.000 forintot meghaladó gyógyszerköltség és étrend kiegészítésre fordított költség felmerülését. Nem bizonyította az I. rendű felperes azt sem, hogy a társadalombiztosítás keretében igénybe vehető gyógytornán kívül gyógytornán vett volna részt, és ezzel költsége merült volna fel. Az volt az álláspontja, hogy a társadalombiztosítás által térített gyógytornán felül igénybe vett gyógytorna költségei nem háríthatók át az alperesre. Okfejtése szerint a peradatok alapján nem volt teljes bizonyossággal megállapítható, hogy az I. rendű felperes felhagyott volna a vállalkozói tevékenységével és munkaviszonyt létesített volna. Emiatt a Ptk. 357. § (1) bekezdése alapján az I. rendű felperes balesetet megelőző egy évben elért jövedelmét kell a keresetvesztés alapjának tekinteni. A lejárt keresetvesztés összege ennek alapján 1.300.166 forint, amelyből az alperes 650.083 forint megtérítésére kötelezhető. Előadta,

hogy a II. rendű felperes rendszeres munkavégzése nem bizonyított, és az sem állapítható meg, hogy a mindenkori minimálbérre lenne jogosult.

A felperesek és az alperes a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet ellenérdekű fél fellebbezésével támadott rendelkezéseinek helybenhagyását indítványozták.

Az ítéletábra felhívására a másodfokú eljárásban a felperesek úgy nyilatkoztak, hogy az I. rendű felperes az alperes által már teljesített 5.000.000 forint figyelembevételével határozta meg a nem vagyoni kártérítés iránti követelésének összegét. Rámutatott, hogy az alperes az ellenkérelmében nem kérte az 5.000.000 forint elszámolását. Arra az esetre, ha a másodfokú bíróság lehetőséget látna az 5.000.000 forint elszámolására, az összeget elsődlegesen az összejt kezelés költségében, másodlagosan az ápolás-gondozás költségében, harmadlagosan a gyógyszerköltségben kérte elszámolni. Hangsúlyozta, hogy a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítélete csak a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között változtatható meg, ezért az 5.000.000 forint elszámolására is csak ezek között a keretek között van lehetőség.

Az alperes az 5.000.000 forintot a kórházi látogatások útiköltségére, a keresetvesztésre, a háztartási kisegítő költségére, a gyógyszerköltségére és az étrend kiegészítés költségére kérte elszámolni.

A felperesek a fellebbezésükben nem támadták az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest fizetésre kötelező, valamint az I. rendű felperes keresetét 21.067.792 forint és havonta 237.632 forint jövőben esedékessé váló járadékot meghaladóan elutasító rendelkezéseit. Az alperes a fellebbezésében nem támadta az elsőfokú ítélet keresetet elutasító, valamint az alperest az I. rendű felperes részére 4.849.882 forint és havonta 36.000 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kötelező rendelkezéseit. Ezek a rendelkezések fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján első fokon jogerőre emelkedtek, ezért a Fővárosi Ítéletábra kizárólag az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit bírálta felül.

A felperesek fellebbezése kisebb részben, az alperes fellebbezése nagyobb részben megalapozott.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság eljárásában nem észlelt olyan lényeges eljárási szabálysértést, ami az elsőfokú tárgyalás megismétlését, ennek érdekében a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését tette volna szükségessé.

Az ápolási-gondozási költség és a keresetvesztés megtérítése iránti kereseti kérelmek megalapozott érdemi elbírálásához szükséges bizonyítékok és egyéb adatok rendelkezésre álltak, ezért az ítéletábra a Pp. 252. § (3) bekezdésének alkalmazásával a bizonyítás kiegészítése céljából még részben sem látta indokoltnak az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

Az elsőfokú bíróság a tényállást lényegében helyesen állapította meg, a tényállásból levont jogi következtetéseivel, érdemi döntésével és a döntés ítéletben kifejtett indokaival azonban az ítéletábra csak részben értett egyet, az alábbiak szerint:

Az ítéletábra elsősorban azt vizsgálta, hogy a másodfokú eljárásban lehetőség van-e az alperes felelősségbiztosítója által az I. rendű felperesnek megfizetett és az iratok alapján egyértelműen megállapítható 5.000.000 forint jogcím nélküli előleg elszámolására. Az elsőfokú bíróságnak a nem vagyoni kártérítés iránti követeléseket elbíráló 48. számú részítéletéből az állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság – az eredeti keresettel megegyező – 20.000.000 forintban határozta meg annak a kártérítésnek az összegét, amely az I. rendű felperes nem vagyoni kárainak kiküszöböléséhez

szükséges, és az I. rendű felperes felróható közrehatása miatt csökkentette az I. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét 10.000.000 forintra. Ebben nem számolta el a már teljesített 5.000.000 forintot, és ezen összeg megfizetésének következményeit más módon sem vonta le. A jogerős részítélet szerinti marasztalási összeget pedig – az I. rendű felperes által sem vitatottan – az alperes teljesítette. Az alperes már az elsőfokú eljárásban is hivatkozott az 5.000.000 forint jogcím nélküli előleg kifizetésére, ezért a Pp. 235. § (1) bekezdése nem volt akadálya annak, hogy erre a tényre a másodfokú eljárásban is hivatkozzon. A teljesítés a teljesített rész erejéig megszünteti a kötelezett kötelezettségét, a teljesítés kötelmet megszüntető joghatását pedig a bíróságnak a perben le kell vonnia. Mindezek miatt az ítéletábra úgy foglalt állást, hogy az 5.000.000 forint a Pp. 253. § (3) bekezdése értelmében a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között elszámolható a másodfokú eljárásban.

A kórházi látogatással felmerült útiköltség:

Az I. rendű felperes a kórházi látogatással felmerült útiköltség összegét először 370.440 forintban jelölte meg. A II. rendű felperes lakóhelye és a kórház közötti 110 km távolságra, a látogatások gyakoriságára, az I. rendű felperes kórházi kezelésének időtartamára, valamint a látogatásokhoz igénybe vett személygépkocsi átlagos fogyasztására figyelemmel a látogatással felmerült útiköltség bizonyosan elérte a 370.440 forintot. Később az I. rendű felperes a keresetét felemelte, de nem adta elő, hogy milyen körülmények indokolják a korábban megjelölnél magasabb összegű követelés érvényesítését, különös tekintettel arra, hogy a kórházi látogatással felmerült útiköltség a peres eljárás ideje alatt nem már emelkedhetett. Ezért az ítéletábra 370.440 forint erejéig találta megalapozottnak az I. rendű felperes látogatással felmerült útiköltség megfizetése iránti keresetét. A kármegosztásra tekintettel az I. rendű felperes megalapozott követelése 185.220 forint.

Az alperes a fellebbezésében a látogatással felmerült útiköltség összegét 65.000 forintra kérte leszállítani, ezért a fellebbezési kérelem korlátai között az 5.000.000 forint jogcím nélküli előlegből $185.220 - 65.000 = 120.220$ forint elszámolható volt erre a költségre. Így az alperes további 65.000 forint megfizetésére köteles.

A **külföldi** összejtkezeléssel kapcsolatos költségek:

A perben beszerzett orvosszakértői véleményből és dr. **Sz. Gy.** orvosszakértő tárgyaláson tett kiegészítéséből az a következtetés vonható le, hogy az összejtkezelés eredményessége és hatékonysága az orvostudomány mai állása szerint nem igazolt, ezért a módszer Magyarországon nem elfogadott orvosi beavatkozás, alkalmazása pedig orvosi szempontból nem tekinthető indokoltnak. Mivel az I. rendű felperes összejt kezelése orvosi szempontból nem volt indokolt, a kezelésekkal kapcsolatos költségek felmerülése sem hozható bizonyítottan okozati összefüggésbe a baleset bekövetkezésével. Okozati összefüggés bizonyításának hiányában az alperes nem kötelezhető az összejtkezeléssel kapcsolatban felmerült költségek megfizetésére. Ezért a felperesek összejtkezeléssel kapcsolatos költségek összegének felemelésére irányuló fellebbezése alaptalan, az alperesnek ezen költségek megtérítése iránti kereset elutasítására irányuló fellebbezési kérelme pedig megalapozott.

Ápolás-gondozás költsége:

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában tévesen hivatkozott arra, hogy a bírói gyakorlat elfogadja a ... Bt. 25%-kal csökkentett díjait a hozzátartozó által végzett ápolási és gondozási tevékenység díjaként. Az ápolást-gondozást végző hozzátartozó az ápolást-gondozást nem

vállalkozóként, üzletszerűen, haszon elérése érdekében látja el, és nem terhelik őt azok a költségek és közterhek sem, amelyeket a vállalkozásoknak szükségszerűen viselniük kell. Ezen kívül a hozzátartozók rendszerint nem rendelkeznek szakápolói képesítéssel. Mivel a hozzátartozó díja nem tartalmazhat költséget és hasznot, munkadíja pedig nem lehet azonos a szakápolók díjával, az ápolást és gondozást üzletszerűen folytató vállalkozások díjszabása csak legfeljebb viszonyítási alap lehet. Nem kerülhet sor azonban az ápolási díj összegének megállapítására mechanikusan, az adott konkrét eset egyedi sajátosságait figyelmen kívül hagyva, egy vállalkozás díjainak meghatározott arányú csökkentésével.

A hozzátartozó által elvégzett ápolás és gondozás ellenértékének meghatározása során a károsult ápolásának, gondozásának idősükségletéből, valamint az ápolás és gondozás körében kifejtett konkrét tevékenységek nehézségéből kell kiindulni. Az alperes a fellebbezésében megalapozottan hivatkozott arra, hogy az I. rendű felperes részben képes önmaga ellátására, a mindennapi életvitel körébe tartozó egyes tevékenységeket önállóan is el tud végezni. Az ítéletábra osztotta az alperesnek azt az álláspontját, amely szerint az I. rendű felperes gondozásának szükséglete nem haladja meg a napi 8 órát. Ezekre a körülményekre, valamint arra figyelemmel, hogy az I. rendű felperes gondozása részben közepesen nehéz és nehéz fizikai munkát is igényel, az ítéletábra az I. rendű felperes gondozásának ellenértékét a Pp. 206. § (3) bekezdése alapján alkalmazott mérlegeléssel 2005. december 1-jétől 2006. december 31-ig havonta 100.000, összesen $13 \times 100.000 = 1.300.000$ forintban, 2007. január 1-jétől 2008. december 31-ig havonta 110.000, összesen $24 \times 110.000 = 2.640.000$ forintban, 2009. január 1-jétől 2010. december 31-ig havonta 120.000, összesen $24 \times 120.000 = 2.880.000$ forintban, 2011. január 1-jétől 2012. december 31-ig havonta 130.000, összesen $24 \times 130.000 = 3.120.000$ forintban, 2013. január 1-jétől 2015. március 31-ig havonta 140.000, összesen $27 \times 140.000 = 3.780.000$ forintban határozta meg. Az összesen 13.720.000 forint számított díjból a kármegosztásra tekintettel ennek fele, 6.860.000 forint illeti meg az I. rendű felperest. Az alperes az elsőfokú bíróság által elrendelt ideiglenes intézkedés folytán 2006. augusztus 1-jétől 2015. március 31-ig 104×80.000 , összesen 8.320.000 forintot teljesített, így 1.460.000 forint túlfizetése keletkezett. Mindezek miatt az alperes ápolás-gondozás költsége címén további lejárt járadék megfizetésére nem volt kötelezhető, az alperes által 2015. április 1-jétől fizetendő jövőben esedékessé váló járadék összegét pedig az ítéletábra havonta 70.000 forintra mérsékelte.

Közlekedési többletköltség és kísérő költsége:

Az I. rendű felperes a saját előadása szerint már a balesetet megelőzően is gépkocsival közlekedett. Arra vonatkozóan nem tett előadást, és a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján őt terhelő kötelezettség ellenére nem is bizonyította, hogy a baleset előtt és a baleset után milyen összegű költsége merült fel a közlekedéssel. A baleset előtt és a balesetet követően felmerülő költségek összegének ismerete nélkül nem vonható le megalapozott következtetés arra, hogy az I. rendű felperesnek a baleset után a közlekedéssel többletköltsége merült fel. A kár bekövetkezésének bizonyítatlanságát a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján a perben az I. rendű felperes terhére kellett értékelni. Kár bekövetkezésének hiányában az alperes nem kötelezhető kártérítés megfizetésére.

Az ítéletábra álláspontja szerint az I. rendű felperes kísérése, közlekedésben való segítése a gondozási tevékenység része, amely a gondozási díj összegének meghatározásakor már értékelésre került, és amelynek ellenértékét a gondozási díj összege tartalmazza. Ezért az I. rendű felperes kísérő költsége címén nem tarthat igényt kártérítésre.

Mindezek miatt az ítéltábla a közlekedési többletköltségre és a kísérő költségére vonatkozóan alaposnak találta az alperes fellebbezését, és az I. rendű felperes közlekedési többletköltség és a kísérő költsége megfizetése iránti keresetét elutasította.

Háztartási kisegítő költsége:

Az I. rendű felperes a baleset előtt egyedül élt, önálló háztartást vezetett, amelyben minden háztartási munkát maga látott el. Az orvosi szakvélemények alapján az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy az I. rendű felperes a balesetre visszavezethető egészségi állapota miatt csak kifejezetten könnyű, illetve elvégezhető háztartási munkákat tudja ellátni, kiesett háztartási munkáját azonban pótolni kell.

Az I. rendű felperes kiesett háztartási munkáinak ellenértékét az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (3) bekezdésének megfelelő, okszerű mérlegeléssel határozta meg havonta 30.000 forintban, ezért az összeg csökkentését az ítéltábla nem találta indokoltnak. A 111 hónapra számított 3.300.000 forintból a kármegosztásra tekintettel 1.665.000 forint illeti meg az I. rendű felperest.

Az alperes a fellebbezésében havonta 5.000, összesen 555.000 forintra kérte leszállítani a kiesett háztartási munka ellenértékének összegét, ezért az 5.000.000 forint jogcím nélküli előlegből $1.665.000 - 555.000 = 1.110.000$ forint a fellebbezési kérelem korlátai között elszámolható volt. Erre figyelemmel az ítéltábla 555.000 forintra szállította le az alperes által háztartási kisegítő költsége címén fizetendő összeget.

Gyógyszerköltség:

Az elsőfokú bíróság az orvosszakértői vélemények és a periratokhoz csatolt számlák helyes mérlegelésével határozta meg az I. rendű felperes balesettel okozati összefüggésben felmerült gyógyszerköltségének összegét havonta 40.000 forintban. A perben rendelkezésre álló OEP lista ugyanis csak a TB támogatott gyógyszereket tartalmazza, nem tartalmazza viszont a nem támogatott vitaminokat, probiotikumokat, kötszereket és krémeket, amelyek éppen a támogatás hiányában nagyobb összegű kiadásokat jelentenek. Az elsőfokú bíróság ezért a kármegosztásra tekintettel helyesen állapította meg az I. rendű felperest megillető gyógyszerköltség összegét havonta 20.000, összesen $111 \times 20.000 = 2.220.000$ forintban. A perbeli baleset bekövetkezésekor hatályos Ptk. 355. § (3) bekezdése szerint kártérítésként járadékot is meg lehet állapítani.

Jövőben esedékessé váló költségpótló járadék megállapítása kártérítésként akkor indokolt, ha bizonyosnak tekinthető, hogy káreseménnyel okozati összefüggésben valamely költség rendszeres időszakonként visszatérően, azonos összegben a jövőben is felmerül.

Az orvosi szakvélemények szerint az I. rendű felperes egészségi állapotában nem várható javulás. Ennek alapján alappal lehet következtetni arra, hogy a balesettel okozati összefüggésben a jövőre nézve is számolni kell a gyógyszerköltség időszakonként ismétlődő felmerülésével. Ezért az ítéltábla megalapozottnak találta a felperesek jövőben esedékessé váló, gyógyszerköltséget pótló járadék megfizetése iránti fellebbezési kérelmét, és ezen a címen 2015. április 1-jétől havonta 20.000 forint járadék megfizetésére is kötelezte az alperest.

Az alperes a fellebbezésében havonta 5.000, összesen 555.000 forintra kérte leszállítani a lejárt gyógyszerköltség összegét, ezért az 5.000.000 forint jogcím nélküli előlegből $2.220.000 - 555.000 = 1.665.000$ forint a fellebbezési kérelem korlátai között elszámolható volt. Erre figyelemmel az

ítélőtábla 555.000 forintra szállította le az alperes által gyógyszerköltség címén fizetendő összeget is.

Étrend kiegészítés költsége:

Az alperes a fellebbezésében havonta 5.000 forint erejéig elismerte az I. rendű felperes étrend kiegészítés költsége iránti követelését. Az I. rendű felperes a perben nem bizonyította, hogy étrendjének a baleset bekövetkezésével okozati összefüggésben történő kiegészítésével havonta 10.000 forintnál magasabb költsége merült fel. A bizonyítás eredménytelenségét a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján ebben az esetben is az I. rendű felperes terhére kellett értékelni. Emiatt az ítéltábla az alperes által fizetendő lejárt járadék összegét $111 \times 5.000 = 555.000$ forintra, a 2015. április 1-jétől fizetendő jövőben esedékes járadék összegét havonta 5.000. forintra csökkentette.

A gépkocsi átalakításának és a kerekesszék beszerzésének költsége:

Az I. rendű felperes jövőben esedékessé váló járadék formájában tartott igényt a gépkocsija átalakításával és kerekesszéke beszerzésével felmerülő költségeinek megtérítésére. A gépkocsi átalakításával és a kerekesszék beszerzésével járó költségek nem rendszeres időszakonként, hanem alkalmanként, a gépkocsi és a kerekesszék rendeltetésszerű használatra alkalmatlanná válásakor merülnek fel, és az alkalmanként felmerülő költségek összege sem azonos. Ezért az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy nem indokolt a Ptk. 355. § (3) bekezdésének alkalmazásával a gépkocsi átalakítással és a kerekesszék beszerzésével járó költségeket pótló járadék megállapítása. Emiatt az ítéltábla nem látott lehetőséget az I. rendű felperes gépkocsi átalakítással és a kerekesszék beszerzésével járó költségeket pótló járadék megfizetése iránti fellebbezési kérelmének teljesítésére.

Gyógytorna költsége:

A perben beszerzett orvosszakértői vélemények alátámasztották, hogy a felperes egészségi állapotának fenntartása érdekében indokolt a gyógytorna, fizioterápia és úszás igénybevétele. A gyógytornával, fizioterápiával és úszással felmerült költségek összegét az I. rendű felperes számlákkal bizonyította; az elsőfokú bíróság a bizonyítékok helyes mérlegelésével határozta meg a költség összegét havonta 40.000 forintban, az I. rendű felperest a kármegosztásra tekintettel megillető lejárt járadék összegét $111 \times 20.000 = 2.220.000$ forintban, a 2015. április 1-jétől a jövőben esedékessé váló járadék összegét pedig havonta 20.000 forintban.

Az alperes a fellebbezésében elutasítani kérte az I. rendű felperes gyógytornával felmerült költség megfizetése iránti keresetét, ezért a fellebbezési kérelem korlátai között a gyógytorna költségében elszámolható volt a korábbi elszámolásokat követően az 5.000.000 forint jogcím nélküli előlegből fennmaradt 2.104.780 forint. Erre figyelemmel az ítéltábla $2.220.000 - 2.104.780 = 115.220$ forintra szállította le az alperes által fizetendő lejárt járadék összegét.

Az I. rendű felperes keresetvesztése:

A Ptk. 357. § (1) bekezdése kimondja, hogy a balesetet szenvedett személy keresetvesztését (jövedelemkiesését) általában a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres kereset (jövedelem) havi átlaga alapján kell meghatározni.

A Ptk. 357. § (2) bekezdése értelmében, ha a balesetet szenvedett személy munkabére a balesetkor rendszeres jellegű és határozott összegű volt, ezt kell a keresetvesztés megállapításánál figyelembe venni.

A Ptk. 357. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a keresetvesztés (jövedelemkiesés) megállapításánál figyelembe kell venni azt a jövőbeli változást is, amelynek meghatározott időpontban való bekövetkezésével már előre teljes bizonyossággal lehet számolni.

Az I. rendű felperes az adóbevallásával azt bizonyította, hogy egyéni vállalkozóként a baleset előtt az akkori minimálbérrel egyező összegű, havonta bruttó 57.000 forint rendszeres jövedelemmel rendelkezett. Ezért a Ptk. 357. § (2) bekezdése alapján az I. rendű felperes keresetvesztésének megállapításánál ezt az összeget kellett figyelembe venni.

A perben nem merült fel olyan bizonyíték vagy egyéb adat, amely azt támasztotta volna alá, hogy az I. rendű felperes a baleset elmaradása esetén bizonyosan felhagyott volna a vállalkozói tevékenységével, és a szakképzettségének megfelelő munkakörben munkaviszonyt létesített volna. Bizonytalannak kell tekinteni azt is, hogy az I. rendű felperes a vállalkozásának megszüntetése esetén mikor, milyen munkakörben, mennyi személyi alapbérrel létesített volna munkaviszonyt. Emiatt nem lehetett a jövőben bizonyosan bekövetkező változásnak tekinteni azt, hogy az I. rendű felperes a baleset elmaradása esetén a vele azonos szakképesítéssel rendelkező munkavállalókkal egyező jövedelmet ért volna el. A bizonyítékokból és egyéb peradatokból legfeljebb arra lehetett megalapozottan következtetni, hogy az I. rendű felperes a baleset elmaradása esetén is a mindenkori minimálbérrel megegyező összegű jövedelemre tett volna szert. Ezért a mindenkori minimálbér összegét kell az I. rendű felperest megillető keresetvesztés alapjának tekinteni.

A Kúria az 1/2006. (V. 22.) PK véleményének I. pontjában rámutatott, hogy a baleseti járadék alapjául szolgáló átlagkereset meghatározásánál a keresetet (jövedelmet) a nyugdíjjárulék mellett a magán-nyugdíjpénztári járulékkal és tagdíjjal, az egészségbiztosítási járulékkal és a munkavállalói járulékkal csökkentett összegben kell figyelembe venni. A Kúria a kollégiumi vélemény 9. pontjában kifejtette, hogy a nyugdíjjárulékot, a magán-nyugdíjpénztári járulékot és tagdíjat, az egészségbiztosítási járulékot, valamint a munkavállalói járulékot kötelezően és rendszeresen kell fizetni. Ha a balesetet szenvedett személy dolgozna, ezeket tőle levonnák, ezért károsult helyzetében sem juthat több jövedelemhez járadék formájában. Ezért ezeket egységesen kell figyelembe venni, és le kell vonni a bruttó keresetből, mert csak ebben az esetben határozható meg az a járadékalap, aminek alapján olyan járadék állapítható meg kártérítésként, amely biztosítja, hogy a károsult se többet, se kevesebbet ne kapjon, hanem pontosan annyit, amennyi a tényleges keresetvesztése (jövedelemvesztése).

A Ptk. 356. § (2) bekezdése szerint balesetből eredő munkaképtelenség vagy munkaképesség-csökkenés esetében járadékként az elmaradt keresetnek (jövedelemnek) a társadalombiztosítási ellátásokkal csökkentett összegét kell megtéríteni.

A károsult részére megfizetett társadalombiztosítási ellátásokat nettó jövedelemnek kell tekinteni, és a keresetvesztés számításánál az ennek a jövedelemnek az alapján számított bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összegét kell figyelembe venni – azaz a nettó társadalombiztosítási juttatást növelni kell a nettó juttatás alapján számított bruttó jövedelmet terhelő személyi jövedelemadó összegével.

Az elsőfokú bíróság nem megfelelő jövedelmi adatok figyelembevételével, és nem a helyes számítás alkalmazásával állapította meg az I. rendű felperes keresetveszteségének és jövőben esedékessé váló jövedelempótló járadékának összegét.

Az I. rendű felperes a baleset napjától 2005. december 31-ig bruttó 518.520 forint jövedelmet érhetett volna el. A társadalombiztosítási járulékok mértéke 2005-ben 13,5%, a személyi jövedelemadó mértéke pedig 18% volt. Az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 448.520 forint. Az I. rendű felperes ebben az időszakban 193.930 forint társadalombiztosítási juttatásban részesült. A nettó juttatás alapján számított bruttó jövedelem személyi jövedelemadójával növelt összeg 244.890 forint. Így az I. rendű felperes keresetvesztesége $448.520 - 244.890 = 203.630$ forint.

Az I. rendű felperes 2006. január 1-jétől 2006. augusztus 31-ig bruttó 500.000 forint jövedelmet érhetett volna el. A társadalombiztosítási járulékok mértéke ebben az időszakban 13,5%, a személyi jövedelemadó mértéke 18% volt. Az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 432.500 forint. Az I. rendű felperes ebben az időszakban 263.979 forint társadalombiztosítási ellátásban részesült. A nettó juttatás alapján számított bruttó jövedelem személyi jövedelemadójával növelt összeg 333.346 forint. Így az I. rendű felperes keresetvesztesége $432.500 - 333.346 = 99.154$ forint.

Az I. rendű felperes 2006. szeptember 1-jétől 2006. december 31-ig bruttó 250.000 forint jövedelmet érhetett volna el. A társadalombiztosítási járulékok mértéke ebben az időszakban 16%, a személyi jövedelemadó mértéke 18% volt. Az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 210.000 forint. Az I. rendű felperes ebben az időszakban 131.989 forint társadalombiztosítási ellátásban részesült. A nettó juttatás alapján számított bruttó jövedelem személyi jövedelemadójával növelt összeg 167.986 forint. Így az I. rendű felperes keresetvesztesége $210.000 - 167.986 = 42.014$ forint.

Az I. rendű felperes 2007-ben bruttó 786.000 forint jövedelmet érhetett volna el. A társadalombiztosítási járulékok mértéke 2007-ben 17%, a személyi jövedelemadó mértéke 18% volt. Az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 652.380 forint. Az I. rendű felperes ebben az időszakban 410.474 forint társadalombiztosítási ellátásban részesült. A nettó juttatás alapján számított bruttó jövedelem személyi jövedelemadójával növelt összeg 524.144 forint. Így az I. rendű felperes keresetvesztesége $652.380 - 524.144 = 128.236$ forint.

Az I. rendű felperes 2008-ban bruttó 828.000 forint jövedelmet érhetett volna el. A társadalombiztosítási járulékok mértéke 2008-ban 17%, a személyi jövedelemadó mértéke 18% volt. Az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 687.240 forint. Az I. rendű felperes ebben az időszakban 440.891 forint társadalombiztosítási ellátásban részesült. A nettó juttatás alapján számított bruttó jövedelem személyi jövedelemadójával növelt összeg 562.984 forint. Így az I. rendű felperes keresetvesztesége $687.240 - 562.984 = 124.256$ forint.

Az I. rendű felperes 2009-ben bruttó 858.000 forint jövedelmet érhetett volna el. A társadalombiztosítási járulékok mértéke 2009-ben 17%, a személyi jövedelemadó mértéke 18% volt. Az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 712.140 forint. Az I. rendű felperes ebben az időszakban 437.125 forint társadalombiztosítási ellátásban részesült. A nettó juttatás alapján számított bruttó jövedelem személyi jövedelemadójával növelt összeg 558.175 forint. Így az I. rendű felperes keresetvesztesége $712.140 - 558.175 = 153.965$ forint.

Az I. rendű felperes 2010-ben bruttó 882.000 forint jövedelmet érhetett volna el. A társadalombiztosítási járulékok mértéke 2010-ben 17%, a személyi jövedelemadó mértéke 17% volt. Az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 732.060 forint. Az I. rendű felperes ebben az időszakban 439.500 forint társadalombiztosítási ellátásban részesült. A nettó juttatás alapján számított bruttó jövedelem személyi jövedelemadójával növelt összeg 552.705 forint. Így az I. rendű felperes keresetvesztesége $732.060 - 552.705 = 179.355$ forint.

Az I. rendű felperes 2011-ben bruttó 936.000 forint jövedelmet érhetett volna el. A társadalombiztosítási járulékok mértéke 2011-ben 17,5%, a személyi jövedelemadó mértéke 16% volt. Az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 772.200 forint. Az I. rendű felperes ebben az időszakban 458.520 forint társadalombiztosítási ellátásban részesült. A nettó juttatás alapján számított bruttó jövedelem személyi jövedelemadójával növelt összeg 568.841 forint. Így az I. rendű felperes keresetvesztesége $772.200 - 568.841 = 203.359$ forint.

Az I. rendű felperes 2012-ben bruttó 1.116.000 forint jövedelmet érhetett volna el. A társadalombiztosítási járulékok mértéke 2012-ben 18,5%, a személyi jövedelemadó mértéke 16% volt. Az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 909.540 forint. Az I. rendű felperes ebben az időszakban 485.460 forint társadalombiztosítási ellátásban részesült. A nettó juttatás alapján számított bruttó jövedelem személyi jövedelemadójával növelt összeg 604.046 forint. Így az I. rendű felperes keresetvesztesége $909.540 - 604.046 = 305.494$ forint.

Az I. rendű felperes 2013-ban bruttó 1.176.000 forint jövedelmet érhetett volna el. A társadalombiztosítási járulékok mértéke 2013-ban 18%, a személyi jövedelemadó mértéke 16% volt. Az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 958.440 forint. Az I. rendű felperes ebben az időszakban 510.720 forint társadalombiztosítási ellátásban részesült. A nettó juttatás alapján számított bruttó jövedelem személyi jövedelemadójával növelt összeg 635.476 forint. Így az I. rendű felperes keresetvesztesége $958.440 - 635.476 = 322.964$ forint.

A perben nem állt rendelkezésre adat arra vonatkozóan, hogy az I. rendű felperes milyen összegű társadalombiztosítási ellátásban részesült 2014-ben és 2015-ben. Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes 2014. és 2015. évi havonkénti keresetveszteségét azonosnak fogadta el a 2013. évvel, azaz azonos összegűnek tekintette az I. rendű felperes által 2013-ban, 2014-ben és 2015-ben elérhető havi jövedelmet és az I. rendű felperes számára folyósított társadalombiztosítási juttatást. A 2014. és 2015. évre az elsőfokú bíróság által figyelembe vett társadalombiztosítási juttatások összegét sem a felperesek, sem az alperes nem kifogásolták a fellebbezésükben. Ezért az ítéletábra is a 2013. évvel azonos összegű társadalombiztosítási juttatásokkal számolt a 2014. és 2015. évre.

Az I. rendű felperes 2014-ben bruttó 1.218.000 forint jövedelmet érhetett volna el. A társadalombiztosítási járulékok mértéke 2012-ben 18,5%, a személyi jövedelemadó mértéke 16% volt. Az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 992.670 forint. Az I. rendű felperes ebben az időszakban 510.720 forint társadalombiztosítási ellátásban részesült. A nettó juttatás alapján számított bruttó jövedelem személyi jövedelemadójával növelt összeg 635.476 forint. Így az I. rendű felperes keresetvesztesége $992.670 - 635.476 = 357.194$ forint.

Az I. rendű felperes 2015. január 1-jétől 2015. március 31-ig 315.000 forint jövedelmet érhetett volna el. A társadalombiztosítási járulékok mértéke 2012-ben 18,5%, a személyi jövedelemadó

mértéke 16% volt. Az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 256.725 forint. Az I. rendű felperes ebben az időszakban 127.680 forint társadalombiztosítási ellátásban részesült. A nettó juttatás alapján számított bruttó jövedelem személyi jövedelemadójával növelt összeg 158.869 forint. Így az I. rendű felperes keresetvesztesége $256.725 - 158.869 = 97.856$ forint.

Az I. rendű felperes 2005. március 29-től 2015. március 31-ig összesen 2.217.477 forint jövedelemtől esett el. A kármegosztásra tekintettel az alperes ebből 1.108.739 forintot köteles megtéríteni, ezért az ítéletábra erre az összegre szállította le az alperes által keresetveszteség címén fizetendő kártérítést.

Az I. rendű felperes 2015. január 1-jétől 2015. március 31-ig keletkező keresetveszteségének havi átlaga 32.619 forint, ezért az ítéletábra ezt az összeget tekintette a jövőben esedékesé váló jövedelempótló járadék alapjának. Ebből az alperes a kármegosztásra tekintettel 16.309 forintot köteles megfizetni. Emiatt az ítéletábra havonta 16.309 forintra szállította le az I. rendű felperest 2015. április 1-jétől megillető jövőben esedékesé váló jövedelempótló járadék összegét.

A II. rendű felperes keresetvesztesége:

A II. rendű felperes a baleset bekövetkezésekor nem rendelkezett rendszeres jövedelemmel, mert a 48/F/3. alatt csatolt igazolás szerint munkaviszonya 2004. május 10. napján megszűnt. A baleset előtti egy évben 2004. március 29. és 2004. május 10. között minimálbérre volt bejelentve, amelynek összege havi 53.000 forint volt. Munkaviszonyának megszűnése azonban nem áll okozati összefüggésben a balesettel és nem bizonyított az sem, hogy a baleset hiányában munkaviszonyt tudott volna létesíteni. A kár és a baleset közötti okozati összefüggés bizonyításának hiányában az alperes nem kötelezhető kártérítés megfizetésére. Ezért az ítéletábra a II. rendű felperes keresetveszteség és jövőben esedékesé váló jövedelempótló járadék megfizetése iránti keresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítéletével elbírált tételek közül az alperes a következő összegek megfizetésére köteles:

Kórházba vásárolt ingóságok költsége:	12.000 forint,	
Látogatások útiköltsége	65.000 forint,	
Ápolás-gondozás költsége		havonta 70.000 forint járadék,
Háztartási kisegítő költsége	555.000 forint és	havonta 15.000 forint járadék,
Ház körüli kisegítő költsége	555.000 forint és	havonta 5.000 forint járadék,
Gyógyszerköltség	555.000 forint és	havonta 20.000 forint járadék,
Rehabilitáció költsége	1.110.000 forint és	havonta 10.000 forint járadék,
Étrend kiegészítés költsége	555.000 forint és	havonta 5.000 forint járadék,
Művelődési többletköltség	555.000 forint és	havonta 5.000 forint járadék,
Gépkocsi átalakítás költsége	120.000 forint,	
Gyógytorna költsége	115.220 forint és	havonta 20.000 forint járadék,
Kerekesszék költsége	101.882 forint,	
Rezsi többletköltség	555.000 forint és	havonta 5.000 forint járadék,
Mosás többletköltsége	111.000 forint és	havonta 1.000 forint járadék,
Összesen:	4.965.102 forint	156.000 forint.

Keresetvesztés

1.108.739 forint és havonta 16.309 forint járadék.

Az elsőfokú perköltség, a kereseti illeték és az állam által előlegezett költség viselése:

Az elsőfokú bíróság a Pp 81. § (2) bekezdése alapján kötelezte az alperest perköltség megfizetésére.

A Pp. 81. § (2) bekezdése szerint, ha a per kártérítésre irányul, vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összecszerű megállapítása bírói mérlegeléstől függ, az ellenfelet akkor is kötelezni lehet a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére, ha a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan túlzottnak.

Az I. rendű felperes elsőfokú bíróság 62. sorszámú részítéletével és 118. sorszámú ítéletével elbíralt követeléseinek Pp. 24. §-a alapján számítható értéke 25.121.055 forint volt. Ehhez képest az I. rendű felperes 10.130.833 forint, az alperes 14.990.222 forint erejéig lett pernyertes úgy, hogy az ítélet tábla pernyertesnek tekintette az I. rendű felperest az alperes által a per alatt teljesített, és a másodfokú eljárásban elszámolt 5.000.000 forint jogcím nélküli előleg vonatkozásában is. Mivel az I. rendű felperes pernyertességének aránya még így sem érte el az 50%-ot, az I. rendű felperes követelése nyilvánvalóan eltúlzott volt. Emiatt a Pp. 82. § (2) bekezdésének alkalmazására a perben nem kerülhetett sor, hanem a bíróságnak az I. rendű felperes és az alperes viszonyában a részleges pernyertességre vonatkozó általános szabályok szerint kellett határoznia az elsőfokú perköltség viseléséről. Az elsőfokú bíróság 48. számú részítéletével elbíralt nem vagyoni kártérítés iránti kereseti kérelme tárgyában az I. rendű felperes 50%-ban, a II. rendű felperes 75%-ban pernyertes lett, a részítéletben azonban az elsőfokú bíróság a perköltségről is döntött, amely jogerőre emelkedett. Az ítélet tábla ezért a perköltség viselése körében hozott döntésénél a nem vagyoni kártérítés iránti kereseti kérelmeket figyelmen kívül hagyta. A II. rendű felperest ezért a 118. számú ítélettel elbíralt követelése vonatkozásában teljesen pereszesnek tekintette.

A Pp. 81. § (1) kimondja, hogy részleges pernyertesség esetében a bíróság a perköltség felől a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével határoz. Ha a pernyertesség és pereszesesség aránya, valamint az előlegezett költségek összege között nincs számottevő különbség, a bíróság akként rendelkezik, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét.

A Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pereszes felet kell kötelezni; ez alól annyiban van helye kivételnek, amennyiben a 80-83. §-ok eltérően rendelkeznek, vagy a törvény egyéb kifejezett rendelkezése a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére rója.

Mivel az alperessel szemben az I. rendű felperes nagyobb részben, a II. rendű felperes pedig teljesen pereszes lett, az ítélet tábla mentesítette az alperest az elsőfokú perköltség megfizetése alól, és az I. rendű felperest a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján, a II. rendű felperest pedig a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte elsőfokú perköltség megfizetésére. Az alperesnek perköltségként megítélt ügyvédi munkadíj összegét az ítélet tábla a felek pernyertességének, illetve pereszesességének arányára figyelemmel, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § kezdés a) pontja alapján állapította meg.

A felperesek keresettel érvényesített követeléseinek 47.627.755 forint összegére mint pertárgyértékre tekintettel az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) keresetlevél benyújtásakor, 2007. január

30-án hatályos 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján a le nem rótt kereseti illeték a törvényben megállapított legmagasabb összeg, 900.000 forint. Ebből az alperes a pervesztességének arányára figyelemmel 408.747 forint megfizetésére lenne köteles. Az elsőfokú bíróság azonban az első fokon jogerőre emelkedett 48. sorszámú részítéletével 690.000 forint kereseti illeték megfizetésére kötelezte az alperest, és megállapította, hogy 30.000 forint illetéket az állam visel. A 48. sorszámú részítélet anyagi jogereje miatt a Pp. 229. § (1) bekezdése alapján az ítéletábrának már nem volt jogi lehetősége arra, hogy a részítélet megváltoztatásával korrigálja annak a kereseti illeték viselésére vonatkozó rendelkezését, de ilyen körülmények mellett az alperes nem volt kötelezhető további kereseti illeték megfizetésére. Ezért az ítéletábra mentesítette az alperest a kereseti illeték megfizetése alól, és megállapította, hogy a felperesek személyes költségmentessége folytán le nem rótt 900.000 forint kereseti illetékből a 48. sorszámú részítélettel nem érintett 180.000 forintot a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Az állam által előlegezett szakértői költségből az alperes a pervesztességével arányos részt, 135.060 forintot köteles viselni, ezért az ítéletábra 135.060 forintra szállította le az alperes által fizetendő állam által előlegezett szakértői költség összegét. A fennmaradó 162.326 forint állam által előlegezett szakértői költséget a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben, a rendelkező rész szerint megváltoztatta.

A másodfokú eljárásban a felperesek fellebbezésének pertárgyértéke 2.660.238 forint, az alperes fellebbezésének pertárgyértéke 5.090.725 forint volt. A teljes fellebbezési pertárgyértékhez képest az I. rendű felperes 1.803.076 forint, az alperes 5.947.887 forint erejéig lett pernyertes, míg a II. rendű felperes teljes pervesztés lett. Ezért a Fővárosi Ítéletábra a nagyobb részben pervesztés I. rendű felperest a Pp. 81. § (1) bekezdése, a teljes pervesztés II. rendű felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte másodfokú perki költség megfizetésére.

A felperesek fellebbezésének illetéke 212.800 forint, az alperes fellebbezésének illetéke 447.800 forint. Az összesen 660.600 forint fellebbezési illetékből az alperes a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján 144.300 forintot köteles megfizetni, a fennmaradó 516.300 forint fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2016. május 12.

Világhy Dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

Dr. Lente Sándor s. k.
k.

előadó bíró

Dr. Csóka István s.

bíró

A kiadmány hitelül: